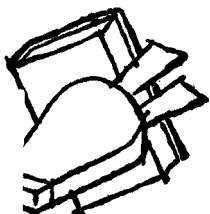

MANUEL OLAIZOLA
"UZTAPIDE"

NOIZBAIT

AUSPOA LIBURUTEGIA

NOIZBAIT

AUSPOA LIBURUTEGIA

42

COLECCION AUSPOA

Administración: **Plaza de Santa María, 2 - Tolosa**
Dirección literaria: **Rvdo. P. Antonio Zavala, S.J.**
Colegio S. Ignacio - Ategorrieta - San Sebastián
(Guipúzcoa - España)

Ordaindu bearrak:

Urte betekoa: 240 pezeta Atzerrian: 325 pezeta
Ongilleak: 400 " Ale bakarra: 30 "

MANUEL OLAIZOLA
"UZTAPIDE"

NOIZBAIT

AUSPOA LIBURUTEGIA
1964

Núm. Registro 7651/64
Dep. Legal S. S. 6/65

(30 - XII - 1962)

Bertsolari-Txapelketa
Donostia-ko, CINE ASTORIA-n

**Uztapide, txapela ta kopa irabazi ondoren,
azken agurra kantatzen du.**

ARKIBIDEA

Itzaurrea	9
Basarri ta Uztapide Tolosa-n (1940-IX-30) ...	13
Bertso Berriak Manuel Olaizola "Uztapide"-k jarriak	16
San Iñazio Loyola-koari	23
Uztapide ta Xalbador Aldude-n (1961-X-29)	24
Uztapide, Basarri, Azpillaga ta Lizaso Tolosa-n (1962-III-18)	28
Uztapide, Basarri ta Lopategi Tolosa-ko Sakra- mentinoetan (1962-XII-9)	49
Uztapide, Basarri, Lazkao-txiki ta Lasarte Bea- sain-en (1963-II-10)	61
Uztapide ta Lazkao-txiki Aizarna-n (1963-VI-23)	67
Uztapide, Basarri, Lazkano ta Lizaso Orio-n (1963-VI-30)	75
Uztapide ta Lizaso Aya-ko Santiago-n (1963- VII-25)	82
Uztapide, Lizaso, Aguirre ta Basarri Zestua-n (1964-III-19)	105
Uztapide ta Lasarte Abalzisketa-n (1964-IV-12)	111
Uztapide ta Lasarte Amasa-n (1964-IV-26) ...	118
Errezill-en Basarriren omenaldian (1964-V-17)	131

ITZAURREA

Ez gera noski asiko Uztapide, Euskalerriko hertsolarien txapelduna, nor dan adierazten. Aspaldiko urteetan or dabil, erriz erri ta plazaz plaza, kantu-lanean Euskalerriko bazter guziak korrituaz, eta gizon ezaguna da, Euskalerrian gizon ezagunik bada; eta ezaguna ez-ezik, maitatua ere bai bere gizatasun egiazkoa dala merio.

Liburu onetako bertsoetatik, hanaka batzuk errebista ta olako paperetatik artuak daude, bañan geyen-geyentxoena magnetofon-arietatik.

Gauza bi izan bear ditu, beraz, irakurleak gogoan: bata, emengo bertsoak, berenez kanturako sortuak dirala, ta gero libururako artuak; bestea, bertso-mordoxka au ez dala Uztapideren kantu-lanaren erakusbide koxkor bat baizik.

Izan ere, olako beste milla liburu osatze-

ko lain izango zuan Uztapidek, berak kantatutako bertso guziak biltzera jarriko bagaña.

Ez datoz, beraz, emen beraren bertso guziak, ezta ere bertsorik onenak noski. Jakiñaren gañean egon bedi alde-aurrez irakurlea.

Baña bertsolariak ez dute bakarrik kantatzen. Orregatik, Uztapideren bertsoekin batera, Basarrirenak, Lasarterenak, Lazkao-txiki-renak eta beste askorenak datoz liburu ontan.

Bertsolari guziak pozaren pozez eman dute beren baimena, beren bertsoak emen argitaratzeko. Onela zioten: Iñor olakorik merezi duanik bada, Uztapide da noski. Ori bai: alde-aurrez beren bertsoak irakurri ta an da emen ikutu batzuek —oso gutxi— egin dituzte. Emengo bertsoak txapelketa-koak etziran ezkerro, eskubide bazuten noski, ori ta geyago ere egiteko.

Magnetofoya traste berria da, ta orain arte oso bertso-sayo gutxi aldatu da aritik paperera. Liburuak beintzat, iru besterik ez dira argitaratu:

“Euskalerriko Bertsolarien Txapelketa (1960)” (Kulixka-sorta, 43-44).

“E r r e g e Eguneko Bertso-sayoa (1962)” (Auspoa, 10).

“Bertsolarien Txapelketa (30-XII-1962)” (Auspoa, 22).

Bañan iru sayo oyek txapelketakoak ziran, eta olakoetan estu eta larri izan oi da, noski, bertsolaria. Erriko plazak, tabernak eta lagun-arteak dira bertsolariak patxaraz eta lasai, estuasunik eta kezkarik gabe, kantatzen duan tokiak.

Beraz, aotik aorako gaurko bertsolaritza zer dan agertzeko, iru oyetaz gañera beste libururik ere bear zan.

Utsune ori betetzera dator Uztapideren liburu au. Ez noski bera bakarrik zulo guzia berdintzera, bañan bai, lenengo palakada boteaz, gure geroko lan bat zer tajutakoa bear litzaken erakustera. Bai, mesede litza-ke, olako liburu asko, gaur bertsolari bate-na eta bigar besterena, agertuko balira.

Orain arte, euskaldunak teatrora, taberna-

ra edo plazara, etxetik kanpora joan bear izan du, Uztapideren bertsoak entzuteko. Gaur ordea, liburu au dala merio, Uztapide bera datorkio etxera, bertan betiko gelditu ta bere bertso bikañekin etxe guziko pozgarri izateko.

Adiskide asko aspalditik ari zitzaizkion Uztapideri, libururen bat edo zerbait olako egin bear zukeala esanaz. Euskaldun asko ta askoren amets ori, orra gaur mami biurtua, nai baño lenago izan ez bada ere.

Ain zuzen, orregatik batayatu du Uztapidek berak liburu au daukan izenarekin: "NOIZBAIT".

BASARRI TA UZTAPIDE TOLOSA-N

1940-ngo Agorrillaren 30-an, bertsolari-txapelketa bat antolatu zuan Tolosa-n, Gipuzkoako "Caja de Ahorros Provincial" deritzayonak. Onek berak argitaratu zituan gero, urrena datozen lau bertso auek, bertsolarien eta kopaen erretratuen azpian erderazko argibide auek emanaz:

"Los bersolaris "Basarri" de Zarauz y "Uztarbide" de Cestona, actuando en el certamen, ganadores de las copas que se hallan bajo sus bustos, donadas por la Excma. Diputación y por el Ayuntamiento de Tolosa. Para la copa del centro, donativo de la Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa, hubo empate, y fue adjudicado por sorteo a Uztarbide.

Versos entonados para el logro de la Copa donada por nuestra Caja":

Bas.: Euskaldunaren sona da beti
kristau langillearena,
poz aundi bat da izen on orrek
biotzera dakarrena,
joko ta apustuz gañezka gabiltz
ta edari geitxo barrena,
nere ustez au da gure erriaren
biziorikan txarrena.

Uzt.: Gorroto izan biar genduke
bizio txarrarentzako,
ez det esan nai gose-egarriak
lanian ibillitzeko,
baña jokua ta erari asko
txarrak gizonarentzako,
uste eztala kalte aundiak
ekartzen ditu zartzako.

Bas.: Bide onari eutsi zayogun
eta txarretik aldegin,
gure lanetan zintzo jarraitu
bertan artuaz atsegin.
Gazte sasoiko geran artian
txanpon mordoska bat egin,
gero illeak zuritutzean
damurik izan ez dedin.

Uzt.: Erreparatu zazute ondo
jarriko dedan puntuan,
kristaua izatia nola dan
gorputzan mobimentuan,
jokuakin ta erariakin
ibilli arren kontuan,
biziorikan txarrena dago
seigarren mandamentuan.

BERTSO BERRIAK
MANUEL OLAIZOLA "UZTAPIDE"-K
JARRIAK (1)

1/ Jaiotz-errian izandu nitzan
orain aurreko egun baten,
uste ez nuen omenaldi bat
bertan egin bai zidaten;
bertso batzuek jartzeko askok
nola esana didaten,
esan nai nuke, zestuar onak,
nola portatu zeraten.

2/ Zestuan bizi izandu naiz ni
berrogei ta bat urtian,
jayo nitzaden egunetikan
orain sei urte artian;
berriro ere gelditu nitzan
gure probintzi maitian,
gaur Oyartzunen bizitzen gera
baserri txiki batian.

(1) Paperak daukan erderazko oarra: *Recuerdo del homenaje al notable bardo cestonés Manuel Olai-zola "Uztapide", celebrado el día 29 de abril de 1956, patrocinado por el Iltre. Ayuntamiento de Cestona.*

Auxe da Uztapidek orain arte atera duan bertso-papera bakarra.

- 3/ **Badakizute zer poz ematen duen olako egunak, kezka're beti izaten degu ezer gutxi dakigunak; "bakarrikan ez zerade juango" esan zidaten lagunak, ogei ta zortzi giñan emendik aruntza erten gendunak.**
- 4/ **Goizeko amarrak inguru ortan autobusetik atera, nere Oyartzundik eraman nitun lagun ayekin batera; erriko etxera juañ giñan danok an giñala esatera, alkate eta kontzejalari egun onak ematera.**
- 5/ **Alkateari galdetu nion: "zer moduz dago erria?", berialaxe erantzun zidan ondo ziraden berria: "noiz azalduko ote ziñaten emen nengoan zai jarria, torizu orain bostekua ta izan ongi etorria".**

6/ "Aizu, Manuel, amar t'erdietan
dago meza nagusia,
ta zu gurekin aruntz juatia
ez litzake itxusia";
konseju onak artzeko beti
izan det gogo bizia,
erantzun nion: "gaur egin nai det
agintzen dezun guzia".

7/ Eliz-lanetan ekin zioten
apaiz jaun agurgarriak,
kantore onak daukazki guziz
gaur Zestuako erriak;
Azkoiti eta Zumayatikan
ekarri indar berriak,
noiznai ez dira igaro izan
olako une pozgarriak.

8/ Arrua-beko apaiz jaun batek
ura itzaldi gozua!
ari entzuten pasa liteke
pozikan egun osua;
dana ezpada geientsuena
daukat goguan jasua,
asi ta laister eman baizuan
gure aitonen bertsua.

- 9/ Amabi t'erdik inguru ortan
Eliz-Ondo teatruan
pesta zala ta jendia antxe
lekurik ezin artuan;
erriko txistulariak jotzen
ta "Ur zaleak" kantuan,
aieri entzuten egondu giñan
danok iya txoratuan.
- 10/ Bidasoaren bi aldetako
bertsolariaren txanda,
danak zioten: "Uztapide au
gizon jatorra izan da";
baña nik oso ezin siñistu
ola bertotan esanda,
an ere ondo banatu giñan
besarkada bat emanda.
- 11/ Bazkaldutzeko aukeratu zan
Alkortaneko Hotela,
nik ezagutzen nitun lendikan,
ez da famili motela,
entzuten nuan lanari gogoz
jarraitutzen ziotela,
gure Jainkoak urte askoan
osasuna diotela.

12/ Esan bezela Alkortarena
ordu bitako garayan,
irureun da geiago lagun
exeritzen gera mayan;
lagun zar danak maitetasunez
alkarri itz egin nayan,
beste izkuntzarik etzan ibilli,
danak euskera alayan.

13/ Gipuzkoatik asko giñan da
baziraden Bizkaitarrak,
Arabakuak ikusten ziran
eta bazeuden Naparrak;
Lapurditikan jator askuak
etorri ziran bakarrak,
egun ortan an ziran danari
ematen dizket eskerrak.

14/ Bazkal onduan or altxatzen da
ango alkate jaun prestua
erri guzien izenian ta
zabaldutzen du eskua;
zer ikusiko ote nuan da
erloju bat urrezkua,
ni gauza gutxi izanagatik
saria eder askua.

15/ Ondo pentsatzen jarri ezker
bafia zer zan egun ura!
lagun guztiak zoriontzera
zetozkien ingurura
denbora gutxiz amaika gauza
eldu zitzazkan burura,
nik uste nuan an bertatikan
banijuala zerura.

16/ Gora Zestua! nere denboran
aztuta etzaitut utziko,
nola argia nik or ikusi
bainuen lendabiziko;
seguru nago orlako egunik
ez nuela mereziko,
ori ordaintzen lana badaukat
nere denbora guziko.

17/ Uts egiñikan baldin bada're
etzaitetzela samindu,
nai izan arren gaur Uztapidek
geiagorikan ezin du,
zuen gogoa betetzera nik
bear nuke alegindu,
guztien mende bizi naiz eta
nai dezutena agindu.

18/ Bukatu bear bertso geiegi
ezpaita ona izaten,
ez-jakin batek gaizki ematen du
gauzak nolainai esaten;
abek zabaldu bear ditugu
astiya degunen baten,
Euskalerriko bertso-zaleak
denbora pasa dezaten.

IKUSI: Bertso-papera: "Editorial Icharopena —
Zarauz".

SAN IÑAZIO LOYOLA-KOARI

Zeru goitikan onuntz begira
dago Iñazio deuna,
Loyolan sortutako seme bat
gure zaindari deguna,
mundu onetan nola ibilli
guri erakutsi ziguna,
ikusi egin bearra zegon
jaun aren apaltasuna,
bera aundia izanagatik
txiki askoren laguna,
Jesukristoren dotriñagatik
bere bizitza eman zuna,
orain lareun urte ta geyo
mundu onetatik juna,
guretzat ere bidean dator
eriotzako eguna,
seguru nago zeru-bidean
laguntza egingo diguna,
lurrealde onekin ez da aztuko
bera baizan euskalduna (1).

(1) Egutegi-orri batetik artua. Bibbo-n kantatu zuan au, bañan ez jakin zein urtetan.

UZTAPIDE TA XALBADOR ALDUDE-N (BAXENABARRA)

1961-ngo Urriaren 29-an

1961'ngo Urriaren 29-an, Aldude-n aritu izan ziran lau bertsolari: Xalbador, Mattin, Uztapide ta Zubikoa.

Saio artako gaietatik bat onela izan zan:

Xalbador eta Uztapide ari dira, lurretik eun metrora dagoan aldamiyo batean, pareta bat pintatzen. Bat-batetan, azpiko aldamiyoa asten da kraskatzen. Batek bereala salto egiñez, menturaz bestea salba diteke, aldamiyoa ez bailitzake orduan arras kraskatuko. Entzun ditzagun. Ikusiko degu zein prestatzen dan salto egitera, edo zeñek bestea presta-araziko duan:

Uzt.: Lurretik eun metrora zaigu
aldamiyo bat ageri,
bitatik batek saltatu bear,
badira milla komeri,
ta, Xalbador, zu eroritzeak
pena ematen dit neri,
bitatikan bat erortzekotan
nayago det nik erori.

Xal.: Kasu hunetan nehoiz munduan
gertatu ote da nehor?
beheragotik ere guziak
nahiz gintazken erorkor;
ez, Uztapide, nihaur banoa,
otoi etzaitela eror,
berdin zu hantxet hil eta gero
hila litake Xalbador.

Uzt.: Xalbador lagun orren aurrean
erantziko det txapela.
bañan badakit bitatikan bat
salbatu ez ditekela,
biotzak dio sentitzen duna,
ez nun esango bestela,
lagun urkoa maitatzen baidet
nere burua bezela.

Xal.: Zendako behin, oi Uztapide,
ote zintudan ikusi?
zer debruk bada ote zintuen
eni hola maitarazi?
ez gaiten hemen bat ere geldi,
biak lurrerat goatzi,
gutarikan bat hor hiltzekotan
bertzea zendako bizi?

Uzt.: Ongi diozu, lagun maitea,
ez dezu itz egin zakar,
eta zuri zer erantzun ere
pentsatua daukat azkar,
alkarrentzako sortu giñan da
zertarako bizi bakar?
biok gelditu edo erori,
guk artu dezagun alkar!

Xal.: Hau da memento ikaragarri
txarra pasatzen duguna,
ni memorioz gaizki naiz edo
memento hau ez da ona,
hau da amets gaixtoenatarik
nunbaitik heldu zaukuna,
bi maitetarik bat galdu behar:
bizia edo laguna.

Uzt.: Badakizute zer izaten dan
munduko trantze txar ura,
gauzak seriyo artutzen dira,
ezta bakarrik itxura,
azkenerako au datorkio
Uztapideri burura:
iltzen bagera zer egingo da?
biak baguaz zerura! (1).

(1) Bertso auek "Gazte" errebistak (Hazila, 1961) argitaratu zituan, bañan Uztapiderenak Bidasoaz beste aldeko izkerara aldaturik. Emen argitaratzeko, Uztapidek berak itzuli ditu beren lenengo itxurara.

UZTAPIDE, BASARRI, AZPILLAGA
TA LIZASO
TOLOSA-N

1962-ngo Martxuaren 18-an (1)
(Sayo-gidaria: Fernando Artola
"Bordari")

Uzt.: Abetxek egun alayak eta
abek egun pozgarriyak!
ainbeste anai-arreba emen
guri entzuteko jarriyak,
gaur ase naiko ditugu bada
zuen bertso-egarriyak,
Jainkuak egun on dizutela,
entzule maitagarriyak.

* * *

Bordari: Nik ez dakit noiztikan, bañan
gure Mañuel Uztapidek bizio txarra artua
du: jokuren batera-edo azaldu da, ta apus-
tuan dirua galdu du. Eta or dago korapi-

(1) Bertso auek Martin Garmendia apaiz jaunari
zor dizkiogu. Milla esker.

Ontan, eta besteetan ere berdin, ez ditugu bertso-
lari guzien bertsoak jartzen, Uztapiderenak eta one-
kin batera kantatu zutenenak baizik.

lloa ta nasbidea! Emazteari nola esan? Bi
bertsotan aski du berak orain moldatzea.

Uzt.: Moldatuko al degu nolabait
ematen badute beta,
orrek dionez nere sortzetik
jokalariya naiz-eta,
ustez ni manejatuagatik
makiñatxo bat aldeta,
dirua galdu, egiya da, bai,
jokua eztala errenta.

Emaztiari zer esan nion
moldatuko det berela,
badakizute estusun txarra
pasa bearko nuela,
baña etxera nijualarik
pentsatu nuen onela,
ala esan nion: Karterista oyek
ostu egin zidatela.

* * *

Bordari: Orain binaka ariko dira: alde ba-
tetik Basarri eta Uztapide, bestetik Lizaso
ta Azpillaga. Gazteok, Lizaso ta Azpillaga,
txoferrak dira, kamioi aundi bat artuta bi-
de zabalean edo estuetan dabiltzan txofe-

rrak; Basarri ta Uztapide, berriz, baserritarak, itzayak; alkarren berri badakite ta kanta ditzatela bakoitzak bina bertso:

Bas.: Berrero asiko dira
gaur bertsuak dantzan,
olako zerbait festa
Tolosa-n biar zan,
Azpillaga, egon zaite
entzun-esperantzan,
txofertzan baño nayo
det askoz itzantzan.

Liz.: Itzai abek ezagutzen
ditut aspalditik,
noizian bein jetxitzen
dirade menditik,
alare ez dira ibiltzen
beti eskubitik,
atzo're libratu ziñan
arrisku txarretik.

Uzt.: Gu ibillitzen gera
eskubi ta ezker,
zuen ere esan
bear degu laister,
ikusi izan ditut
makiña bat txofer
ibillitzen itzayak,
diran bezin oker.

Azp.: Au ere esan bear det
beldurrikan gabe,
ez-jakiñak dirala
zertarako galde?
korritzen degu emengo
trolebusen pare,
zuek kamiñu erditik
baztarrera alde!

Bas.: Diru pixka bat dutela
ta erosi kotxia,
ezta errez jende oni
gaur aguantatzia,
ezpaitakite zer dan
zuzen ibiltzia,
erdiak merezi dute
karneta kentzia.

Liz.: Basarri, ez da asi biar
alkargan burruka,
nola ibiltzen zeraten
etzazute uka,
iriyari jardute'ira
gañetik akulka
ganauak pagatu biar
itzayaren kulpa

Uzt.: Gure faltak nai zinduzke
zuk adierazi,
baña neurritik kanpora
ez gero emen asi,
txofer ikasi baño len
kotxia erosi,
orregatik pasatzen da
oinbeste desgrazi!

Azp.: Au esatera ere
bainaute beartu,
izan ere gu emen
baigera alkartu,
era dan tokietan
tabernara sartu,
gero kamiño batean
ezin ba kabit.

* * *

Bordari: Basarri ta Lizaso korredoreak
izango dira, ta Uztapide ta Azpillaga apos-
tulariak. Kanta ditzatela bakoitzak bina ber-
tso.

Bas.: Garbi emango dira
emen señaaliak,
ez gera disimuluan
ibili-zaliak,
aspalditxuan gaizki
gu korredoriak,
txartel asko dauzkagu
kobratu gabiak.

Liz.: Korredoretzan gabiltza
aspaldin jo ta ke,
txartelak kobra ezinda
orrenbeste neke!
jokua egiten dute
gezurraren truke,
abekin argi xamar
ibilli liteke.

Uzt.: Abek ibiltzen dute
milla enbusteri,
tarteko pekatua
jarriko'et agiri,
kobratzen ari ziran
euneko amabi,
aurretik kobratuta
daukazute ori.

Azp.: Zelakuak diraden
jarri agirian,
Uztapidek esan du
nolakuak dian,
pelotariyak erosi
juan da segian,
orrelakorik ez dago
Jainkuan legian.

Bas.: Aspaldian izan dira
milla nobedade,
artzeko galantekin
triste asko gaude,
ezagutu ez bagiñu
geuretzako obe,
jokatzeko beti pronto
xentimorik gabe.

Liz.: Berriz e orruntza nua
poliki-poliki,
gure auzi gogorra
orra erabaki,
abekin tratatzen dunak
zer diran badaki,
dirua gutxi eta
txartela galanki.

Uzt.: Sesiyo polita zegon
emen sortzekua,
au bai dala buruan
ongi sartzekua!
beti daukate txartela
ustez saltzekua,
guk ez degu zorrik eta
abek artzekua.

Azp.: Bestien gaitzak eta
segi'ituzte gogotik,
bizi nai dutelako
oik gure lepotik,
galdutzen deguela
etzan orregatik,
etxe bat badadukat
egiña jokotik.

Bas.: Lenguan estuasuna
Tolosa-n ikusi,
Latasa-n alde sartu
ziran bizi-bizi,
gero diru kobratzera
nintzarian asi,
Arruiz baño azkarrago
etxera igesi.

Liz.: Nik arrapatu nitun
kalian ertzian,
otxan asko egondu zan
lepotik eltzian,
gizona umiltzen da
dirua galtzian,
pagatzeko agindu zidan
txekorra kentzian.

Uzt.: Itzegiteko ez gaude
oso apartian,
obe ibilli ez bagiña
iñoiz alkartian,
eztegu irabazitzen
lautatik batian,
trankil egon zaitezte
irabazi artian.

Azp.: Beñ egindako utsak
kontatzeko daude,
lagunak ez bagiña
askozaz e obe,
gaur jokatuko degu
Atanoren alde,
iñoiz juanak gera
bate kobra gabe.

* * *

Bordari: Ontan gabiltzanak askotan lan pranko izaten degu gairik ezin aukeratuz. Orregatik euskal baratzak nola bai duen ugaritasuna bere atsotitzetan, errefranetan, esaera zarretan, gai oyek ontzat artuta, ba-koitzak errefran bateri bertsoa botako dio.

Ia, Uztapide: "Idia adarretik eta gizona itzetik".

Uzt.: Nola izango diran
esaera zarrak,
nolabait daduzkagu
asmatu bearrak,
oker bat egin leike
irien adarrak,
gizonen itzak e bai
badirade txarrak.

* * *

Bor.: Illargin bai ote da
prakadun gizonik?

Uzt.: ori sumatutzen nik
ez dadukat bromik,
ez det uste seguru
oi jakingo danik,
oraindik ez baida ara
iritxitzen danik.

Bor.: Bertsotan ibillita
zer probetxu dago?

Uzt.: zuk ori badakizu
nik baño lenago,
ni ondo asko beintzat
aspertuta nago,
txalua asko baño
dirurik eztago.

Bor.: Tolosa bai degula
erri txit alaya,

Uzt.: aspaldian banuen
bisitatu-naya,
berak ere bazuten
deitzeko garaya,
maiz moldatu zazute
onelako jaya.

* * *

Bordari: Orain, berriz, binaka ariko dira. Eta batzuek arrantzaleak, eta besteak nagusiak. Nagusiak, Azpillaga ta Basarri; arrantzaleak, Uztapide ta Lizaso. Bañan ez dira itxas-arrantzaleak, erreka-arrantzaleak baidarik. Eta besteak, berriz, erreka alperrik galdu duten Papelerako bi nagusi.

Bas.: Len goi xamar giñanak
azkar guaz bera,
aspaldiko urtetan
oso larri gera.
Ez dute ontzat artzen
gure jarduera,
baña tristexe zio
gure Papelera.

Liz.: Nik itzegin nai nizun
alakoan baten,
gauza esaten ez bada
ez baida jakiten,
errekari ez diote
gauz onik ematen,
benenoik gabe ez daki
papela egiten.

Azp.: Onek arkitu dira
arrantzale piñak,
ortik ote dituzte
diruak egiñak?
gure pabrika kentzen
onen alegiñak,
papelak aña ematen
al du amorraiñak?

Uzt.: Asmatutzen dituzte
abek aitzakiyak,
baña guk erre kara
dauzkagu begiyak,
beneno-botatze oyek
ez dira egokiyak,
agur garai bateko
gure izokiyak!

Bas.: Errekak benenuak
dituela galdu,
ortara jarriya gu
geuk daukagu damu.
Kulparik gabe askok
artzen dute kargu,
zerbait egin biarra
guk jango badegu!

Liz.: Basarri, jarri zaitez
erreparatutzen,
arrantzale koxkorrak
nolatan gabilten,
gaxo asko ziraden
orrekin sendatzen,
amorrai ona ez da
diruaz pagatzen.

Azp.: Esan bearra daukat
itza degularik,
arrantzaliak dira,
ez dago dudarik,
abek ez dute beñere
jaten okelarik,
baña len ez gendun jan
onen angularik.

* * *

Bordari: Gu bizi geran erria zearo nastu
zaigu. Eta ain xuxen, erri ontako alkatea,
Uztapide; sekretarioa, Lizaso; maixua, Az-
pillaga; ta apaiz jauna, Basarri.

Erria zearo nastu da, alkarren berri ja-
kingo dute, ta esan dezatela zergatik erria
nastu ta asarretu dan.

Bas.: Zerutar Jaunak egin ninduen
ni animaren karguko,
oso bildur naiz ez ote diran
errian asko galduko,
motiborikan izan ez banu
ez nuke autan artuko,
alkate ona izan bagendu
erririk etzan nastuko.

Azp.: Ni maixu koxkor bat besterik ez,
zer nai dezute esatea?
zeretzat aña azaldu dezu,
Basarri apaiz maitea,
juez au berriz tabernan beti,
baxoa ondo betea,
gauza guzien kulpak dituna
izango da alkatea.

Liz.: Gure erriko apaiz jaun ori
degu olako iztuna,
maixua ere agindu batzuk
orrekin egiten duna,
alkate jauna, guretzat dago
ain bizimodu astuna,
errian degun maixua dago
euskerarikan eztuna.

Uzt.: Dotriñarikan ez dakiena
jarri dute erretore,
maixutzat berriz or da bestia
gure izkuntzarik gabe,
sekretayo au eginda dago
biziyo guztien jabe,
alkate onik ez da abentzat
edozein ipiñita're.

Bas.: Beraz dotriñik ez dakitena,
jo nazu beko klasera,
alkate jauna, etzait gustatu
zure ortikako asera.
Erria gobernatuko balu
kristau jatorren antzera,
auzo-errira ez litzake ori
juango konfesatzera.

Azp.: Aldamenetik asi dirade
maixuaren faltak artzen,
baña apaiza jatorra izanda
alare ez dute abonatzen,
alkate ori zertan asi da
besteri konduta kentzen?
bera ez dakit nola dabilen
ez baidaki irakurtzen.

Liz.: Alkate jauna, gure errian
gauza onik ez espero,
ez dakigu guk zertara bañan
Donostira egunero,
kastu aundiak zuk neretzako
dakazkizula illero,
lau traje berri egin dituzu
alkate jarri ezkerro.

Uzt.: Apaiz jaun ori len asia da
alkatiaren kargura,
konfesatzera beregana ez ta
orrek dadukan ardura!
oraindik ere ez al zerade
zu eroria kontura,
gizonak jua izan dirala
gizonak diran lekura?

Bas.: Apaiz jaun batek etzun entzungo
olako desafiyorik,
gizona ez naizela entzun biar,
ez da erremeriyorik.
Baldin betetzen ezpezu, alkate,
erriko kondiziyorik,
nigana etortzen bazera ere
ez dezu absoluziyorik.

Azp.: Alkate eta sekretayuak
kulpak dituzte lepuan,
igual sinistatuko dezute
bertso au esandakuan,
naiz-ta erria ona eduki
beti dago jaleuan
sekretayua ta alkatia
mozkorak diran lekuan.

Liz.: Maixu tzar onek gaur egiten du
berak gizonen itxura,
sartu zanian kilo aundirik
etzun ekarri pixura,
pixkat loditu zaikigu ori
gure errian kontura,
kontentu ez bada juan dedilla
len etorri zan lekura.

Uzt.: Au ere esan bear dizutet
kostatzen ez dan kasuan,
irurak etorriyak errira
bururik ezin jasuan,
gaizki esaka ari zaikizkit
gaur egun-arte osuan,
nai baldin banu irurak sartu
nitezke kalabozuan.

* * *

Bordari: Kanta ditzatela orain bertsolariak bere gisa bina bertso:

Bas.: Sarritan izaten degu
bertso eta txistu,
ilda dauden biotzak
nai ditugu piztu.
Laukote onek iñoren
kejarikan eztu,
esaten degun gauzik
ez beintzat sinistu.

Azp.: Jo ta su emen gabiltz
gu laurok lanian,
etzaitezela sartu
gure esanian,
alkarrekin etorriak
gerade onian,
ta berdin juango gera
bukatzen danian.

Liz.: Aitortza egitia
nai nuke aurretik,
bertsolariyen berri
dakite aspalditik,
ez giñan ari kontra
egitiagatik,
nolabait ere broma
pasatziagatik.

Uzt.: Bertsotan emen ai gera
bi zar ta bi gazte,
aserretu ta aixkidatu
eiten degu laste,
bañan entzule jatorrak
ez dauzkagu triste,
txalotzen ai dira guk
merezi ainbeste.

Bas.: Tolosa-ko entzuliak
porta dira jator,
txalo mordo ederrik
onuntza badator,
iñoiz asarre-paperak
ein biar derrior,
baña makil ausiyakin
ez sartu emen iñor.

Azp.: Makillarik ez degu,
ez gera errena,
gure konbersaziyua
gauza nabarmena,
etzazutela sinistu
esan degun dena,
laurotatik zar ori
daukagu txarrena.

Liz.: Kantatu degu zerbait
arrazoi egizko,
berriz ere, lagunak,
ez jarri bekozko,
aurreko jendeak e
oinbeste txalo jo,
denori, entzule onak,
eskerrikan asko!

Uzt.: Gazte orrek argi dauka
bere memoriya,
oraiñ e karga nigana
baida eroriya,
emen konpondu eziñik
au da komeriya!
Azpillagan dotriñak du:
zu pekatariya.

* * *

Bordari: Eta orain azken aurreko bertso bana. Bañan kondizio bat bakarra: Izaskun-go Ama aitatu bear dezu, ta azkeneko zure itza Izaskun bear du:

Uzt.: Zugana nator biotzez eta
Izaskun-go Ama, entzun,
unuzko deya egin zirazun
ta bai nik pozik erantzun,
betiko ez naiz etorri eta
laister bearko nuke jun,
eta berriz ni etorri arte
zutikan egon, Izaskun.

UZTAPIDE, BASARRI TA LOPATEGI TOLOSA-KO SAKRAMENTINOETAN

1962-ngo Abenduaren 9-an (1)

BAZKAL-ONDOAN

Bas.: Argitasun bat eman deidala
zerutako Jaun laztanak,
lenago ere une ederrak
baditu guri emanak.
Onenbestexe merezi degu
gaur emen bildu geranak,
guziori on dagizutela
bertako jan da edanak.

Uzt.: Iritxi zaigu Tolosa onetan
kantatutzeko eguna,
auxen da jende umilla eta
auxen da jende leguna,
alde danera begiratuta
ikusitzen det laguna,
a zer nolako arratsaldia
pasatu bear deguna!

(1) Bertso auek Tolosa-ko Sakramentinoai zor dizkiegu. Milla esker.

Lop.: Maixu bi auek azaldu dute
barruan daukaten zaña,
nai nuke izan neronek ere
auek dadukaten maña,
eskerrik asko lendabiziko,
ain zan bazkari apaña,
bertso berritan izandutzen da
bertsolarien ordaña.

Bas.: Maitar auetaz kanpo or dauzkat
gazte mardulak aurrian,
edertasuna ikusten degu
gaur Tolosa-ko lurrian.
Gu guzioren bitarteko bat
dago Jaunaren urrian,
alkartasun au gorde olaxe,
o, Santu Pedro Julian. (1)

Uzt.: Askorik ez dit erakutsiko
neri pentsatzen egonak,
ta esan egin bearko ditut
etxe onetako sonak,
gizon aundiak badaude emen,
mutikuak e bai onak,
orain gazteak diraden auek
dira geroko gizonak.

(1) Sakramentinoen fundatzallea Santu egiña.

Lop.: Gure Uztapidek nola dituan
esakera aintzagariyak,
onenbestian sayatu nairik
momentu oso larriyak,
gure aurrian gazte ta abar
praille ain txalogarriyak,
oyetxek dira gaur eguneko
Pedro Julian berriyak.

Bas.: Gaur poz artu det Lopategi au
nik emen ezagutua,
Bizkai aldeko txapela dauka
bertso obetan artua,
yayoa eta azkarra dala
nago ni konturatua,
nabarmen dago etxe onetan
dala au edukatua.

Uzt.: Pozik entzuten ditut nik ere
Lopategi-n itz legunak,
guri're eztigu kalte egingo
au bezelako lagunak,
eskola gabe pasa ginduzen
guk gaztetako egunak,
gero zartzian balio dio
gaztetan ikasi dunak.

Lop.: Berriro onuntz azaldutziak
barrutikan nau ni poztu,
izotza ere zakarra zegon
baña biotza ez dit oztu,
gaur egunean munduan zear
nere antzekokin nastu,
emen ikasi nitun gauz onak
guziyak ez ditut aztu.

Bas.: O, Uztapide maitagarriya,
buruz etzera debilla,
orain esango dizut nik au ta
goguan izan dedilla,
gu gaztetan ez giñan ibilli
jakintza on baten billa,
ta orain iñola ezin eman guk
Lopategiren kurpilla.

Uzt.: Zure bertsua entzundakuan
txaluak ertetzen zaizte,
ikasten asi baziñan, zuk e
ikasiko zendun laiste,
zu zeurekiko sayatu zera
ta eskolaz etzaude triste,
pentsatutzen det badakizula
edozein frailek ainbeste.

Lop.: Entzun dezute gure Uztapiden
xelebrekeri goxua,
onenbestian kantatuzeko
zeñek ez dauka lausua?
eta gaztiak sarri askotan
erratzen degu pausua,
libururikan etzun ikasi
baña bertotan maixua.

Bas.: Abixu eder bat bialduko det
belarriaren ertzera,
gu emen eta zu an Gernika
inguruan bizi zera,
bixita sarri egin ezazu,
arren, Gipuzko aldera,
jator zerala ezagun dezu
eta konponduko gera.

Uzt.: Sinista zazu, zu, Lopategi,
asko poztutzen naizela,
ikusitzian Muxika-tikan
Tolosa-ra zatozela,
gu asi gera ostua juaten
arbola zarrak bezela,
poz bat daduka nere biotzak:
gaztiak badatozela.

Lop.: Nik ere sentimentuba
gura dizuet biyaldu,
ain biyotz onez zeratelako
biyok nirekin azaldu,
Bizkayan ere bertsolaritza
oraindikan ez da galdu,
baña nik ez nun kantako iñoiz
berton ikasi ezpanu.

* * *

Bas.: Alai ibiltzen gera
erririkan erri,
Euskalerra guziyak
daki gure herri,
Lopategi, Uztapide
ta ni naiz Basarri,
batzuk kanta ditzagun
gaztien pozgarri.

Uzt.: Bertsoz asten danian
gure nagusiya,
gu ixiltzia oso
gauza itxusiya,
gazte jendia dago
entzuten asiya,
oyek poztiagatik
al degun guziya.

Lop.: Poza jarri nai degu
guk oyen gogotan,
gogoz ibil deitezan
oraingo arlotan,
alegre bizi beti
gustura bertsotan
eta euskera izanik
guztiyok besotan.

Bas.: Beti izan zazute
euskeran moldia,
izkuntza ez eduki
barrenen gordia,
doblatuko litzaiguke
guri abildadia,
Manuel, baldin bagendu
oyen edadia.

Uzt.: Indarrak bajatzen ta
estutzen arnasa,
era orretan ezin
bizi leike lasa,
guk e len izan gendun
sasoi ta jolasa,
edade ori zaigu
azkar asko pasa.

Lop.: Gauza ortan nik ere
auxe azalduko:
gazteakin mundua
ez dala galduko,
ezin litezke izan
zar auen moduko,
baña zartuko dira
ainbeste ein orduko.

Bas.: Gaztiak beti ematen
didate inbiri,
ortatik sartu nai nik
iru edo lau ziri,
urtiak pasa zaizkigu,
koloriak zuri,
zeñek artu lezaken
edertasun ori!

Uzt.: Pozetan bizi dira
sasoiko egonik,
seguru eztakit baño
ala pentsatzen nik,
gogoratutzen gera
urtiak juanik,
naiz gaztetan ez uste
zartuko geranik.

Lop.: Ez gera konturatzen
edadez sarritan,
naiz-ta ikusi arren
zar auek begitan,
begira nola dauden
orain inbiritan,
gazte ez gera izango
iñor bi alditan.

Bas.: Olako tokitan egin
litezke gaur lerrak,
erremeritu zaizkit
atzoko okerrak,
jan ditugun platu danak
ain zeuden ederrak,
etxeko sukaldariei
eman ba eskerrak.

Uzt.: Atzo're egin giñuzen
otordu bikaiñak,
zerbait esan liteke
berriya dakiñak,
Basarrik ekarri ununtz
sekulako miñak,
seguro sendatu du
emengo txanpaiñak.

Lop.: Ni ere arritzen naiz
auen esanian
emen izandu gera
denok afanian,
eta oso gustora
jan ta edanian,
neurrik ez baidegu
debalde danian.

Bas.: Basarri zarra, askatu
zeure memoriya,
goitik bera ez baldin bada
oso eroriya,
goizian Uztapide're
triste ta nagiya,
zeuk ere bazenduen
txanpañan premiya.

Uzt.: Pasatzen gera sarritan
jan da eranian,
etxetikan kanpora
juaten geranian,
urrengo egunian
nola asi lanian?
laguna're ongi ez
bat gaizki danian.

Lop.: Bertsotan gogor eta
lanian suabe,
bertsolariyak ola
ibiltzen gerade,
gaur gure trabeneru
ainbeste abade,
bertsoak grazîk eztu
edanikan gabe.

Alkarri agurra egiterakoan:

Uzt.: Jarraitu, Lopategi,
bertsozko langintzan,
jakingo degu nundik
noratan zabiltzan,
gaur portatu zerade
gizon baten gisan,
eta Muxika aldian
ondo ondo izan.

Lop.: Zuekin ibiltzeak
ez dit egin kalte,
maixu pare gabiak
biok bai zerate,
ez nuke izandu nai
arlo ontan aparte,
agur biyotz erditik
Donostira arte.

Bas.: Estimatuko zaitugu
ta maitasun aundiz,
zure izena aitatuko det
makiña bat aldiz,
gaur ikusi zaitut lenengo
dakitela begiz,
gustatu zera eta
azaldu azkar berriz!

UZTAPIDE, BASARRI, LAZKAO-TXIKI
TA LASARTE
BEASAIN-EN

1963-ngo Otsaillaren 10-an
(Bertso-gidaria: Iñaki Atxukarro)

PUNTUAN

Atx.: Izotzak utzi gaitu
oso kuxkurtuta,

Uzt.: orain joan da igesi
danak agurtuta,
kanpo dana utzi du
ain txar biurtuta,
gu ere geunden orrekin
bapo aspertuta.

Atx.: Nekazariantzako
aurten urte txarra,

Uzt.: alde guzitan bada
sua eta garra,
galduko ote da ba
Gipuzkoa zarra?
datorrena dago emen
ai! artu bearra.

* * *

Batek bertso bat, eta urrengoak bestea. Laurok gipuzkoar izanik, Gipuzkoako aunditasun ta edertasunak goratzen eta aupatzen ari zerate. Bañan berealaxe sortzen da zuen artean izketaldi biziagoa; izan ere, Uztapide Urola aldekoa da, Basarri beterritarra, Iztueta goyerritarra ta Lasarte itxas-aldekoa. Ta jakiña, bakoitzak bere lurraldea obeto ezagutzen ta geiago maitatzen.

Uzt.: Laurok gerade gipuzkoarrak,
laurok euskaldun garbiyak,
nork arrazoi dun ikusitzeko
jarri begiak argiyak,
batzuek kontra izango ditut
ta alde beste erdiyak,
orain esango ditugu emen
geure lurren alderdiyak.

Bas.: Gure Gipuzku maitagarria
nik juzgatzen det loretzat,
munduan ixkin bat eztadukat
geurea baño obetzat.
Gaia ere ala jarri dute ta
auxen bururatutzen zat:
Beterri salla bezelakorik
ezer ez dago neretzat.

Laz.: Oi Gipuzkoa maitagarria,
egin nai dizut laguntza,
erdi erori zabilta bañan
gora nai nizuke bultza,
une onetan etzera arkitzen
len ziñaden bezin utsa,
zu baizerade gure izkuntza
gordetzen diguzun kutxa.

Las.: Nik Gipuzkoa maitatuko det
iñoiz baño apaiñago,
ementxe bizi naiz ni ere ta
orretarakoxe nago,
geure aldea goratutzeko
edozein baño prestago,
udara aldean kosta dan baño
politagorik eztago.

Uzt.: Guztiak dira maitagarriak
Gipuzkoako eskiñak,
bañan Urola-errekak dauzka
intxaurrak eta gaztaiñak,
ni sortu nintzan Zestuak berriz
oso iturri bikaiñak,
orrek sendatu izandu ditu
danen gibealeko miñak.

Bas.: Arbol, itxaso, mendi ta zelai,
Gipuzko bedeinkatua,
klase guztitik ikusten zaitut
ondo asko osatua.
Bañan ain seme txepelak gera,
au da gure pekatua,
beste penarik ez daukat ezer:
euskera atzeratua.

Laz.: Guk e badegu gauz eder asko,
o Goyerriko anayak,
gure bitartez zuzentzen dira
toki askotako mayak,
gureak dira geyentsuenak
maite ditugun artzayak,
gure lurretik jaten bai dira
arkumeak ta gaztayak.

Las.: Beste konturik eztabilkigu
alkarregana biltzian,
seme bezela jokutzen gera
Gipuzkoak beartzian,
lenago esan det gure tarteko
komeri danak zer zian,
txori guziak goxatzen dira
udaran playa-ertzian.

Uzt.: Lau anai gera ta obe degu
alkarri esku ematia,
bertsolariak orretarako
badegu borondatia,
Gipuzkoa da jardin polit bat
guztia lorez betia,
beste faltarik ez dauka onek:
txikitxua izatia.

Bas.: Metroz erririk ez da neurtutzen,
o, Uztapide prestua,
Goyerri, Beterri ta itxaso,
eman alkarri eskua.
Danon artean osa dezagun
famili itxurazkua,
danen gañetik biar dezu zuk,
biotzeko Gipuzkua.

Laz.: Intxaur ta gaztain ta arrai presko,
arkume, gazta ta abar,
oek batera bildu ezkeru
zorion bikaña dakar,
orregatikan lotu gaitezen,
zertako ibilli bakar?
alkartasuna indarra da ta
denok ar dezagun alkar.

Las.: Gure izketak ezer ez dute
alperrikan kentzekorik,
baño ez degu abildaderik
okerrak zuzentzekorik,
bat altxatzeko ez genduke nai
bajatu gañontzekorik,
baño munduak iñun ote du
Gipuzkoan antzekorik? (1)

(1) Bertso auek "Beasain Festivo, año 1963" errebistatik artuta daude.

UZTAPIDE TA LAZKAO-TXIKI AIZARNA-N

1963-ngo Garagarrillaren 23-an (1)
(Luistarren eguna)

Uzt.: Lanean asi bearako degu
bagerade itzekoak,
ta gu gerade morroi jatorrak
oi diraden antzekoak,
emen diote iya garayak
dirala asitzekoak,
galdetutzen det nola zeraten,
Aizarnar biotzekoak.

Laz.: Nere barrenak sentitutzen du
goi-arnasaren epela,
anai Luistar bat beste lagunak
inguratzean onela,
pozaren pozaz kantura nator
txori bat oi dan bezela,
ongi etorri eta egun on
Jaungoikoak dizutela.

(1) Bertso auek Jesus Gaztañaga apaiz jaunari zor
dizkiogu. Milla esker.

Uzt.: Atzo egin nuan Oyartzundikan
alde onetara abira,
Azpeitiatik buelta emanda
etorri bear zan tokira,
Euskalerrian toki ederrak
asko ikusitzen dira,
baña txorien gisa ni ere
gustora neure kabira.

Laz.: Gain maite ontan irauten bai du
goi-arnasaren indarrak,
gazteak ere zintzoak datoz,
onak omen dira zarrak,
jakin dedanez elizkizunez
emen ez dira zabarrak
gaur festa antolatzen diguten
biotzeko Luistarrak.

Uzt.: Aurreko aldian Santa Engrazia,
beste aldian Ertziña,
bi mendi oyek ezagutuak
nola nituen antziña,
len ikusiak nitun txokoak
auxen da aztu eziña!
nayago nuke, Aizarna, zutik
luzaro egongo baziña!

Laz.: Zorioneko gain polit ontan
nork ez luke artuko poz?
ni orregatik, len entzun-eta,
gaurkoan eldu naiz gogoz,
izanez ere landare fiñak
erri onetan badatoz,
zeruak ere gertuagoan
dagola diruri askoz.

Uzt.: Lazkaok ere altura badu,
bañan Aizarnak geyago,
nik pentsatzen det zuk emen bizi
ote zenduken nayago,
penik aundiña dezu onera
ez etortzia lenago,
zerua ere nola daguan
emendikan alderago.

Laz.: Ibilli gabe ezeren berri
ez da jakiten bizitzan,
arrazoi dezu ta pena daukat
iñoiz ez naizela izan,
ta lenengoan artutzen naute
beren anai baten gisan,
orrelakua zala jakifnik
lenago elduko nitzan.

Uzt.: Zuk badakizu Euskalerriak
nun-nai daukala atsegiñ,
orregatikan amaika gauza
gaur bai litezke itzegiñ,
lenago ununtza etorri-ezak
orain ematen dizu miñ,
Aizarna ikusi artian onek
mundua zer zan etzekiñ.

Laz.: Gaurtik aurrera nik egingo det.
makiña bat ametseta,
sinista zazu nere gogua
juango dala aseta,
Aizarnaz ez da beiñe aztuko,
oso atsegiñ zait-eta,
tontor batian daukagu baña
lore politez beteta.

Uzt.: Ikusitzen du nola daguen
lore politez betia,
zer ote da lore eder baten
faltan bizi izatia?
emen Aizarnan egon liteke
zuk nai zinduzken maitia,
Aizarna ere gustatzen zaizu,
bertan gelditu zaitia.

*(Emen iru bertso galdu ziran tresna-
ren erruz. Onela jarraitzen du:)*

Uzt.: Berriz erantzun nai banuke're
eman didazu aukera,
gaur arte Luistar izan zera ta
ortik nai dezu atera,
len esan dezun lore oyekin
ongi konpontzen bazera,
ukatu igual eingo dezu zuk
Luis Santuaren bandera.

Laz.: Ai, Uztapide, pentsatu zazu
zer datorkidan gogora:
iya pasatzen ez al naiz ari
ni udaberriko lora?
San Luisentzako zartu naiz eta
urtiak dijoaz gora,
alakon batez jua n nuke
San Frantziskoren ondora.

Uzt.: Mundu onetan etortzen dira
zerbait pentsatu biarrak,
denbora juanda gastatzen dira,
bai, gorputzeko indarrak,
poz aundirikan ez du izaten
zartuta gizon bakarrak,
bi santutatik bat aukeratu,
biak e ez dira txarrak.

Laz.: Bi santu oyek maitatutzia
da nere gogo zabala,
ori betetzen beti izan naiz
zintzua eta leyala,
baña batengan juan biar det
iñoiz iñundik al dala,
pentsatzen nago San Luis iya
nerekin aspertu dala.

* * *

Uzt.: Puntua jarrita bota
biña edo iruna,

Laz.: azkar egin dezagun
ein bear deguna,

Uzt.: oso lan luzia ez da
agintzen diguna,

Laz.: eskerrak daukagula
sendo osasuna.

Laz.: Berriro ontan segi
dezagun orduan,

Uzt.: al bada segituko
degu urte morduan,

Laz.: zer da Euskalerrria
ixildutakuan?

Uzt.: ain mutu egoteko
ez dakit zer duan.

Uzt.: Indartu Euskalerrriya
ta indartu euskera,

Laz.: gu alegingo gera,
bai, sano bagera,

Uzt.: propiyo orretarako
etorriyak gera,

Laz.: ikasi ba zer egin
emendik aurrera.

Laz.: Zarrak bezela saya
zaitezte gaztiak,

Uzt.: ez dauzkate Aizarman
olako ustiak,

Laz.: aurrari erakutsi,
senar-emaztiak,

Uzt.: asi dirade erderaz
batzuk ez bestiak.

Uzt.: Mendiyetan erdera
indartzen ari da,

Laz.: Euskalerrriarentzat
galera ori da,

Uzt.: bañan oraindik ere
basotan bizi da,

Laz.: zenbait kaletan berriz
gaizki ikasi da.

Laz.: Aizarnan eztaukagu
orrelakorikan,
Uzt.: ez dedilla izan iñoiz
okerragorikan,
Laz.: emen erderaz ez det
entzun jenderikan,
Uzt.: gaizki erakusteko
ez det asmorikan.

Uzt.: Bukatu bear degu
guk goiz-partekua,
Laz.: triste aritutzeko
ez al da naikua?
Uzt.: ezta oso gaizki juan
orain artekua,
Laz.: gero izango al da
sayo obegua!

Laz.: Atzo burua ustu,
oraindik ez bete,
Uzt.: orrek inportantzirik
ez daduka bate,
Laz.: jendian pozarentzat
bada naiko kalte,
Uzt.: goizerako aski da ta
arratsalderarte.

UZTAPIDE, BASARRI, LAZKANO
TA LIZASO
ORIO-N

1963-ngo Garagarrillaren 30-ean (1)

(Sayo-gidaria: Patxi Larrañaga bertsolaria)

Larr.: Uztapide, sasoiko
etorri al zera?

Uzt.: Nai badegu erantzun
eman dezu era,
len bikañak ez giñan,
asiyak gain-bera,
onez aurrera aundiyak
izango ez gera.

(1) Bertso auek Jesus Gaztañaga apaiz jaunari zor dizkiogu. Milla esker.

Larr.: Zu arrantzaleakin
oso zera lagun,

Uzt.: Erregututzen aitzen
gerade gau t'egun,
lagun maiteagorik
nik ez daukat iñun,
segi lanian arraya
ia jaten degun.

* * *

Patxi Larrañaga-k: Urrengo sayoa, gayak jarrita emango diegu. Basarri izango da anai gaztea, eta Uztapide anai zarra. Aita il zitzayonean, utzi zien baforea bere tresna guziekin. Anai zarra beti ibillitzen zan itxasoan, gaztea ez. Eztakit nola konpontzen diran. Orain berak esango dizuete:

Uzt.: Anai gaztia, jarri
nere esanian,
enteratu baidira
Oriyo danian,
barkua utzi zigula
aitak il zanian,
zu alperkeriz zabilta
eta ni lanian.

Bas.: Anai zarrak guztiya
nai du bere eskutan,
eta gaztiakin sarri
or dabil disputan.
Nik ez det ibili nai
baporian puntan,
interesaren erdiya
ekatzu dirutan.

Uzt.: Atrebitzen al zera
ematen arpegi?
nik bota dizut zuri
urrutitik begi,
interesen erdiyak
dirade geyegi,
ori nai bazenduke
barkuakin segi.

Bas.: Barko ontan badabilz
makiña bat traste,
aundiña auxe dala
esango det laste.
Konpondu giñezkenik
etzazula uste,
aitak ni maite niñun,
aizu, zu ainbeste.

Uzt.: Aitaren esanetan
oso zuzen zabilz,
bañan gu itxasuan
penaturik gabilz,
lanian jarraitzeko
eman zaidazu itz,
barku ori galdua zan
ni izan ez banitz.

Bas.: Anai zarra oker dabil
itxasoko martxan,
bildurra banuen zu-
zenduko ez ote zan.
Oraiñ ere iru egun
parrandan da salsan,
Oriyon ez egon onen
atun-esperantzan.

* * *

Patxi Larrañaga-k: Uztapide izango da
arrantzale, eta Lazkano baserritarra. Daude
biak alkarren aitzeki eta arrotasuna, edo
zer izango da? Bat gabe bestea ezin bizi da-
la, ta, nik uste, danak bearko dira, baña...
ia, mesedez...:

Uzt.: Aspaldi ontan baserritarra,
baneukan itzegin-naya,
bi ofiziyo dauzkagu baño
zu zaitut nere anaya,
iya badala iruritzen zait
alkar artzeko garaya,
zuk eman baserriko gauzak da
nik ekarriko'et arraya.

Laz.: Ai, Uztapide, aspaldin zendun
sekretutxo au gordeta,
eta gaurkoan egin al zaizu
aitortutzeko kasketa?
legatz preskua ipiñi zazu,
nik jarriko det txuleta,
eta etxera juango gera
gu leporaño beteta.

Uzt.: Sekula etzaigu egokitu izan
gaur etorri zaigun gaya,
neuk e baneukan aspaldi ontan
sabeletik ase-naya,
zuk txuletatik osatzen nazu,
nik legatza edo arraya,
urrengo igande-arratsaldian
a ze nolako afaya!

Laz.: Utziko zaitut bear bezela
arrazoitxo bat parata,
esan bear det gaurko onetan
gaya egoki dala-ta,
kaferik artu gaberik ezin
gindezke biok aparta,
ayek zuk paga bearko'ituzu,
arraya merkea da-ta.

Uzt.: Ez al dakizu gure onduan
badirala aingeruak?
lagunak dira gañera eta
oso kristau seguruak,
aspaldi ontan irabazi asko
dabilkite barberuak,
emen daukagun Patxi jaun onek
pagatuko'itu puruak.

Laz.: Manuel zarra, barberuari
zuk jo diozu aldaba,
nola edo ala alai pasatu
nai genduke gaurko gaba,
ekarriko du orrek seguru
gañerako naiko traba,
orrenbeste gauz egin biar luke
au gizona baldin bada.

* * *

Patxi Larrañaga-k: Uztapide, bi bertso bo-
ta bear dizkiozu arrantzalearen bizitzari:

Uzt.: Arrantzalien gaya
det orain artuta,
zueri kantatzera
nago beartuta,
merezi dezutela
dakit ziertu-ta,
enteratzen naiz sarri
zeuekin batuta,
irabazten dezute
bañon nekatuta.

Jarraitzen diozute
oitura zarrian,
ta gu arkitzen gera
zuen bearrian,
gauza guzia emen
ezta legorrian,
bizi bearra degu
alkarren urrian,
ori aitortutzen det
Jainkuan aurrian.

UZTAPIDE TA LIZASO
AYA-KO SANTIAGO-N

1963-ngo Uztaillaren 25-ean (1)

MEZA-ONDOAN

Uzt.: Oyartzundikan atera eta
erreka ontantxen erori,
txoko polit au gogoratutzen
baitzitzaidan beti neri,
amalau urte onetan badet
emen laguna ugari,
lendabiziko egun on eman
biar diotet danari.

Liz.: Ez dakit noiztik egiña neukan
nik txoko onen promesa,
esan litake ez dala izan
oso kunplitu erreza,
nekez bada're gaur iritxi da
deseo nuen ametsa,
bizi guziko penetan nago
lenago etorri-eza.

(1) Bertso auek Jesus Gaztañaga apaiz jaunari
zor dizkiogu. Milla esker.

Uzt.: Ni ere etorri gabe nenguan
juan dan amalau urtian,
sosegu onik ez nedukan nik
zuek ikusi artian,
gezurrik gabe auxen esango
dizutet aua betian,
nere osasuna indartzen dala
onlako leku batian.

Liz.: Aspalditxotik egin ziñaden
aben ezagueran jabe,
ni lenbiziko gaur egin naiz ta
leno egin banitz obe,
Manuel, zeuk diozunez gu
beti lagunak gerade,
oraiñ arte nun eduki nazu
onuntza ekarri gabe?

Uzt.: Lore eder auei urrutitikan
artutzen nien nik usai,
baña deirikan etzegon eta
mendiyan nebillen artzai,
presaka zertan zabilta, Jose?
ibilli zaitia lasai,
berai gogua egindakuan
deituko digutela zai.

Liz.: Bein bear eta gaur gelditzen naiz
Santiago-ri begira,
oroitzen dana kantatutzea
beñere etzait kupira,
berrizko ere eman nai diot
ballera oni segira,
deitu gabe're etorri leike
au bezelako tokira.

Uzt.: Onelakuak ez dira izan
geraden toki guziyak,
baña emen ere pasatu dira
sekulako desgraziyak,
lenago etziran gauza batzuek
ditut aurten ikusiyak,
bildurtutzen naiz, etxeak ere
daude erortzen asiyak.

Liz.: Ara, Manuel, nik entzun dizut
nola itzegin dezuan,
ikusi nuan desgrazi ori
.....
.....
.....
.....
..... (1)

(1) Bertso-sayo ontan ere, zenbait bertso, puntu-lerroz daudenak alegia, magnetofoyaren erruz galdu ziran.

Uzt.:

.....
baña eztet nik ikuste ori
oso itxura ederrian,
gaizki ematen du etxeak ola
euskaldunaren lurrian,
ta batez ere era ontako
eleiza baten aurrian.

Liz.: Bein bear eta Manuel dago
zirikatzaile jarriya,
ezten gogorak sartzen ditula
ni're nago igarriya,
baldin orrekin enteratzen bâ
Ayatarraren erriya,
urrengo urtian zu etortzerako
egingo dute berriya.

Uzt.: Pentsatzen nago eta nerekin
badet naiko komeriya,
erdi partia etxetxu orrek
nola daukan eroriya,
Jainkuagatik ez dedilla izan
gaur beintzat or bazkariya,
bestela laister egingo diat
Oyartzunera abiya.

Liz.: Azkenerako jarritzen dizku
biotzeko naigabiak,
bai al dakizu zer pensako dun
etxe zar orren jabiak?
orren nausiak egin litazke
ori dan bañan obiak,
gizonak gera zartu ezker
erremeyorik gabiak.

Uzt.: Ez ditzagula gai baten esan
tamaña ortan aundiak,
badaude emen soro ederrak
bai eta ere mendiak,
ikusten ditut lore txuriyak,
bai eta belar berdiak,
esan bear dira Aya aldeak
daukazkien alderdiak.

Liz.: Berriro ere zugana nator
ta egon entzun artian,
ta jakiñian utziko zaitut
noizbait alakon batian,
plaza polit au ikusitzen det
lore ederrez betian,
nola ez niñuzun onuntz ekarri
soltero negon artian?

Uzt.: Onian konpon gindazkiena
zertan asi armonira?
- oraindik ere sasoi daukazu,
zu etzuaz agonira,
zu lore billa nora juañ ziñan
jakitea komeni da,
Aya aldera etorri bear
ta juañ ziñan Bidanira.

* * *

Liz.: Sayotxo bat, Manuel,
puntua jarrita,

Uzt.: lore bille berandu
zaude etorrita,

Liz.: granujatu zerala
nago igarrita,

Uzt.: garaya pasatzian
alper-alperri-ta (1)

Uzt.: Ikusi izan al dezu
granuja zarrikan?

Liz.: akonsejatutzia
alper alperrikan,

Uzt.: onez aurrera eztegu
egingo okerrikan,

Liz.: obe dezu orduan
juañ bakarrikan.

(1) alper-alperri-ta = alper-alperrik da.

Liz.: Oraindik ere ez nago
ziaro etsiya,

Uzt.: nik kontseju ori det
zuk erakutsiya,

Liz.: arrazoi bat auxen zun
ondo mereziya,

Uzt.: aurrerako bidia
daukagu itxiya.

Uzt.: Gaztiak aurrera ta
atzeraka zarrak,

Liz.: derrior gaude oraintxen
umildu biarrak,

Uzt.: bajatzen asi dira
len giñun indarrak,

Liz.: Uztapide zar onek
jotze'itu negarrak.

Liz.: Baña sayatua zan
gaztia zanian,

Uzt.: beti ez giñan egon
ziar etzانيا,

Liz.: danak ezagun ditu
gaurko egunian,

Uzt.: gutxitan egonian,
askotan lanian.

Uzt.: Lan asko egin degu,
geyenak alperrik,

Liz.: len ere pasa dezu
eguna ederrik,

Uzt.: mundu oneri kasik
nik ez diot zorrik,

Liz.: aurrera ez daukazu
nekatu biarrik.

Liz.: Lan geyegi badegu,
eman bukaera,

Uzt.: ordu laurden bat degu
gutxi gora-bera,

Liz.: neuk e billatzen nion
aspertu-tankera.

Uzt.: agur da arratsaldian
azalduko gera.

BAZKAL-ONDOAN

Uzt.: Lendabiziko jakin zazute
zer galdetuko zaizuten,
atrebitua izan banintzan
len esan bear nizuten,
Santiago-ko bertsuak zuek
biyar Alzola-n entzuten,
jakin nai nuke sayo ori artzia
zenbat ordaindu dezuten.

Liz.: Berriro ere gauza ez dago
gaur emen galerazita,
ni arritzen naiz emen jaun batek
egin diguten bisita,
Alzola-tikan juaten dira
an bertan ezin etsita,
sermoyan ordez bertsuak igual
makina ori utzita.

Uzt.: Makina oni gorroto diot,
artu bear det makilla,
nere bertsuak orren barrenan
gutxienez daude milla,
oraindik ere bai al zatozte
bertso geyagoren billa?
gaurkua kunpli nezake baño
ontan bukatu dedilla.

Liz.: Geyago ere egon litazke
gauza orri igarriyak,
baztar danetan ikusten ditut
aurreko aldian jarriyak,
tresna onekin gero kenduaz
iru-lautako erriyak,
mundu orretan baldin badabilz
akabo bertsolariyak.

Uzt.: Badakizute nere laguna
beti dala jaun Andoni, (1)
esayozute tresna onekin
ez nabillela ondo ni,
nik nai nituzke nere bertsuak
beren tokian ipini,
mundu guzian zabaldutzerik
neri ez baitzait komeni.

Liz.: Nik Don Andoni ezagutzen det,
oso da gizon umilla,
neu ez nitzake iñora jungo
kristau obiaren billa,
nai dan guzia kantuz bialtzen
orixen degu gauz zailla,
bañan bertsuari zale badago
bera etorri dedilla.

Uzt.: Arrazoi dezu ta bear zayo,
Jose, bide orri eldu,
zuzenbidian asten dan batek
iñoiz eztu bear galdu,
Andoni jauna zertako ezta
bera onuntza azaldu?
Aizarnara juaun egun pasa ta
tresna onuntza bialdu.

(1) Andoni Lekuona, garai artan Aya-ko Alzo-
la-ko apaiz jauna zana.

Liz.: Ai, Don Andoni nola dabillen
ni lenago igarriya,
nayago nuan makina bañan
bera balitz etorriya,
sinistu zazu egingo nion
sekulako itzaldiya,
osatuko zan bertsoetik eta
bazkariyaren erdiya.

Uzt.: Andoni dagon lekuan beti
kendu izan det nik txapela,
esayozute oraindik ere
gogoratutzen naizela,
gure biotza ez daukagula
mingaña dagon bezela,
itz bat txarrikan esan badegu
danak barka ditezela.

Liz.: Andoni maite, gu ezagunak
baigerade aspalditik,
iru-lau kontu bialtzen dizut
makina onen bidetik,
ez gera jardun makina orri
konduta kentzeagatik,
agur xamur bat bialtzen dizut
biotzan erdi-erditik.

* * *

Uzt.: Ez pensa gero lanerako gu
penarekin gaudenikan
eta nik ixilik egotia
pentsatutzen nuenikan,
ez uste jayak artuta onuntz
etorri geradenikan,
alperra deituko balirate
ez nuke beste penikan.

Liz.: Ez dezazula gaizkitzat artu,
Manuel, nere eztenik,
zer bururapen etorri zaidan
garbi esango dizut nik,
guregantikan ez dute esango
langille onak geranik,
bertsolaririk al gera iñor
alper xamarra ez danik.

Uzt.: Era ontantxen sortutzen dira
mundu onetako gerrak,
berriro ere gu Lizasori
gaude erantzun bearrak,
iñoiz egiñak gera sayuak
lanian ere ederrak,
txit langilliak ez gera baño
ezta ere oso alperrak.

Liz.: Barkatu idazu lengo bertsoa,
erori naiz pekatuan,
ez dezazula penarik artu
zure biotzan onduan,
umore pixkat gustatzen zaigu
beti gabiltzan lekuan,
lana egitia ain da erreza
ondo bazkaldutakuan!

Uzt.: Barkatu zazu, Jose maitia,
auxen da nere esana,
oraiñ artian oso alperra
beñere ez naiz izana,
erdizka zertan ibilliko naiz?
nik aitortuko det dana,
alper izena artu baño len
gogoz egingo det lana.

Liz.: Berialaxen emango dizut
bertso orren parezera,
Jaunari eskerrak zer kontatua
oraiñ badator aurrera,
beraz orduan zere burua
eskeintzen dezu lanera,
berriro ere deituko'izute
ondo portatzen bazera.

Uzt.: Santiago-tar maitiak neri
zertarako jarri traba?
etzazutela bertsolaria
onuntz deitzeari laga,
beti gelditu gabe ibilli

.....
.....
.....

Liz.:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uzt.: Lizaso maite, zu etzera ba
bertsolari itxusiya,
gizon jator bat zerala ere
ongi daukat ikusiya,
emezortzi bat urte badira
zurekin nitzala asiya,
erakutsiko dizut pozikan
nik al nezaken guziya.

Liz.: Olako bertso maitekorrikan
ez nuan entzun sekula,
ta badakizu eskola-umiak
estimatuko dizula,
bañan sinistu kargu gogor bat
zuk gaurtik artzen dezula,
ikast'ezpadet esango dute
maixu tontoa gendula.

Uzt.: Lenago ere botia zera
konparaziyo ederrik,
neronek dakit zure berri ta
eztet galdetu bearrik.
aspaldin biyok lagunak gera,
gurekin ezta okerrik,
nik baño geyo dakizu eta
sayatu zaitez bakarrik.

Liz.: Ori entzunda erantzun gabe
ez neike egon iñola,
buru gogor bat jayo nitzan da
nik, ai!, berri det eskola,
ta badakizu beste lagun bat
oraiñ gaxorik dagola,
baña Lasarte juzgatutzen det
zure ordezeko arbola (1).

(1) Lasarte operatu berria zegoan garaya zan,
eta arentzat zeozer kantatzea eskatu zieten.

Uzt.: Zu adarreko txoriya zera,
Lasarte berriz usua,
zu ere mutil jatorra eta
ura zu bezin gozua,
nik berarekin pasa nai nuke
nere bizitza osua,
berez sortu zan jakintsua ta
ark zertako du maisua?

Liz.: Nik gizon ura ezagutzen det
juan daneko aspalditik,
egun guziak amets batian
jeki ezkeru oyetik,
kontu berdiñak juzgatzen dira
entzule danen abotik,
bertsotan ere juzgatutzen det
beste guzien gañetik.

Uzt.: Lizaso maite, etziazu esan
zuk neri orrelakorik,
nola ez nion nik Lasarteri
gaur irikiko kolkorik?
nere begi bi auetatikan
ezin det kendu malkorik,
gizonez eta bertsoan ezta
Lasarte bezelakorik.

Liz.:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Jaun Zerukuak osasun ori
baldin indartzen badiyo.

Uzt.: Geyo kantatu nai nuke baño
ezin nezake iñola,
badakizute nai izan arren
ni eziñian nagola,
ikusitzen da osasun gabe
aspalditxuan dagola,
gure Jainkuak, komeni bada,
arren eman dakiola!

Liz.: Azkenerako sartuko nitzan
uste gabeko biretan,
baña, Lizaso, nola asi naiz
era ontako lanetan?
konsueluan zegon gizon bat
oaiñ arkitzen zat penetan,
arren barkatu zazu, Manuel,
utsegin badet ezertan.

Uzt.: Ez pentsa gero zure itzakin
nik artu detela miñik,
ni oraiñ askoz obeto nago
negar pixka bat egiñik,
itz batian e neri ez dirazu
zuk ezertan utsegiñik,
pozaren pozaz negarrez asi
eta ixildu eziñik.

Liz.: Nik gizon ura gizarajua
iya ikusi nun illotza,
pensatzen nuan "laister diagu
kanpai illunaren otsa!",
kasikan ori oaiñ esatean
ere biar nuke lotsa,
osasunetik indartzen ai da,
trankildu zazu biotza.

Uzt.: Ai zuk eta nik biyok e ura
maitia baigendun lendik,
bai al dakizu zer penak ziran
juan zanian emendik?
askok etzuten sinistatzen e
sendatzerikan iñundik,
bañan usten det kantatutzia
nik berarekin oraindik.

Liz.: Ondo dakigu mundu guztiai
egin giñola ezagun
mundu au ain da laburra eta
bizi gerade lau lagun,
aurrera ere oain bezelaxen
izan gaitezen euskaldun,
baña oraingo aski degu ta
lanak bukatu ditzagun.

ARRATSALDEAN PLAZAN

Uzt.:
.....
.....
.....
..... dibersiyua
gaur etzait gutxi gustatu,
festa guziak onak dirade,
baña tamañan jostatu.

Liz.: Emen jendia alkartu zaigu
pentsatzen gendunez doble,
nunbait guztiak egin nai zuten
Santiago onen jabe,
biyotzetikan kendutzen dira
gaurkuan zenbat naigabe!
diberti zaizte al dan ondona
bañan pekaturik gabe.

Uzt.: Gazte maitiak, barka zazute
gu bagera nabarmenak,
geroko eztira gaizki etorriko
bertsolarien ordenak,
kaltegarriak izaten dira
pekatuak da obenak,
pozen urrengo etortzen dira
broma aben ondorenak.

Liz.: Manuel zar au nik derizkiot
bildurtu da indarrarian,
derrior nago juaterako
zerbait esan biarrian,
eskua lotzen diona gaur e
lore aben bizkarrian,
mutil gaztiak ez dira jartzen
oso arrisku ederrian.

Uzt.: Gaurko munduak baidarabilzki
ala moduzko naspillak,
ta gurasuak beren etxetan
eztaude oso trankillak,
motibo gabe pekatu egiten
gaurko eguneko millak,
ortan kontua izan zazute,
neskatxak eta mutillak.

Liz.: Alde batera ain itxusi da
nik gauza au aitatzia,
baño, Manuel, ez al da aski
orruntza begiratzia?
naikua dezu gazte-denbora
nola zan oroitutzia,
ain da gaiztua sasoi dan arte
kristaua errenditzia.

* * *

Uzt.: Puntua jarrita orain
iruna edo launa,

Liz.: auxen da lanbidia
jartzen didazuna,

Uzt.: ontan gozaten degu
geren osasuna,

Liz.: au utzita nola zuaz
oraiñ Oyartzuna?

Liz.: Ez al zagu tokatu
leku dotoria?

Uzt.: nun billatuko degu
beste bat obia?

Liz.: ai neroni banitzake
onetxen jabia!

Uzt.: pena danak juan dira,
auxen da gloria!

Uzt.: Gipuzkuan nun dago
onlako jardiñik?

Liz.: ezta beintzat egongo
nunaitan egiñik,

Uzt.: eztezu idukiko
etorria miñik

Liz.: zeruak ere ote du
onekin berdiñik?

Liz.: Bertsuai utzita eingo
ote degu dantzan?

Uzt.: toki ederrian zaude
nere esperantzan!

Liz.: orduan zure sasoya
ziaro juañ zan,

Uzt.: len ere oso ona
beñiere ez nintzan.

Uzt.: Zartuta ezin ondu
len txarra izana,

Liz.: etzazutela sinistu
gaur onen esana,

Uzt.: nik aitortzen dizutet
eskasa nintzana,

Liz.: zartu ezkeron nor da
dantzari zuzena?

Liz.: Eziñ omen du jarraitu
soñu-konpasian,

Uzt.: baña segitzen diot
bertso-jolasian,

Liz.: etzera mintzatutzen
lege eskasian,

Uzt.: nik aitortu dizutet
gauzak nola zian.

Uzt.: Nere kulpa ezta ori
aldrebesa banaiz,

Liz.: obe zendun akordatu
baziñaden garaiz,

Uzt.: ez al zera aspertzen
zu orrelako gaiz?

Liz.: oraiñ erakutsitzen
eziñ asiko naiz.

Liz.: Ez al geran ixilduko
ai dira galdezka,

Uzt.: buru guziya daukat
oraintxen trabeska,

Liz.: gizarajo onek baitu
iru milla kezka,

Uzt.: agur, gaur geyo emen
bertsorikan ezta.

UZTAPIDE, LIZASO, AGIRRE
TA BASARRI
ZESTUA-N

1964-ngo Martxuaren 19-an (1)
(Sayo-gidaria: Jose Mari Iriondo)

AGURRA

Uzt.: Alaitasunez betea dago
ni sortu nintzan erriya,
beragatikan astera nua
kantatzen bertso berriya,
entzuteko ere jendea pranko
badaukagu zai jarriya,
zorionean ikusten zaitut,
Zestua maitagarriya.

* * *

(1) Bertso auek Jesus Gaztañaga apaiz jaunari
zor dizkiogu. Milla esker.

Iri.: Jarrai bear al dezu
zeruan bertsotan?

Uzt.: ori pentsatzen egon
izan naiz askotan,
emen bezela gelditzen
ez bagera lotan,
kantatu bearko degu
an ere batzutan.

Iri.: Ondo omen dakizu
ruso ta inglesez,

Uzt.: ori nik, Iriondo,
esango'izut ezetz,
zertan zabilta ola?
ni jarri naiz lotsez,
ez al dakizu euskalduna
naizela jayotzez?

Iri.: Ikasi al dituzu
rock and roll eta *twist*?

Uzt.: ez degu izan, aizu,
guk orrenbeste bist,
galdetu bear zendula
ez liteke sinist,
naikua pena onek
neri ematen dit.

Iri.: Zertan ez dute monjak
euskeraz mintzatzen?

Uzt.: askotan egoten naiz
gauza ori pentsatzen,
len pixkat ai ziranak
ai dira lagatzen,
euskaldunak asiyak
orrekin kejatzen.

* * *

Iriondo: Uztapide, Jose Agirre eta Jose Lizaso, irurak txandan egingo dute orain. Uztapide, Lasalletan maixua degu. Oanda (Agirre), emakumetakoren bat, bere mutil koxkorra jo egiten duela eta kejaz datorkiona. Eta Jose Lizaso, beste emakumea, bere mutil koxkorrak ez duela ezer ere ikasten eta au ere kejaz datorrena.

Asiera, oraingoan, Jose Lizasok emango dio. Iruna bertso.

Liz.: Aurrak azitzen ari giñan da
or geunden pozaz txoratzen,
gurasoari naigabe txarrak
nunaitik zaizko etortzen,
ustez mutilla eskolara nik
pozikan nuan bialtzen,
bañan ez digu apunte onik
beñe etxera ekartzen.

Agi.: Jaun Zerukoak seme-alabak
sanoak eman ditzula,
bañan alare lasai bizitzen
ez gera asiko sekula,
neri umeak esan izan dit
gogortxo jotzen dezula,
ezta gezurra ardiyan kulpak
bildotxak pagatze'itula.

Uzt.: Arrazoi ori egiya dala,
Agirre, asi ikusten,
guk kulparikan izaki ez ta
or nola artzen gaituzten,
jayo orduko beren semeak
lañezaz bete zituzten,
era ortako mutil kozkorrai
ezta errez erakusten.

Liz.: Nik bialdutzen detan mutilla
ez da biyotzez zabarra,
gizarajuak penaren pixu
sarri eiten du negarra,
ark aitortzen du maixu on bati
beti badiyola zorra,
zure aitzaki ematen du ark
zerala biyotz gogorra.

Agi.: Onek umean kulpa iten du,
emen sortzen dira lanak,
aingerutxuak maite ditugu
gu gurasuak geranak,
zigor azpiyan bildurturikan
dauzkazu umetxo danak,
asko jo gabe ezi litezke
maixu ondradua danak.

Uzt.: Egun guzia or pasatzen det
mutil oyekin ujuka,
atzenerako ezin ezer ein
ta asi bear burruka,
zuen mutillak txikitandikan
lañeza artua dauka,
zuek etxeko kuziña txarrak,
ta maixuai bota kulpa.

Liz.: Guraso danak egoten gera
geren aurrari begira,
ez-jakiñian diran mutillak
noiz indartuko ote dira,
buru gogorak izan litazke,
ez leizken gauzak eztira,
lanera igual artuko itugu
ortan kapaz ez badira.

Agi.: Guk umetxoak bialtze'itugu
zugana ikasitzera,
jakinduriaz arlote eta
negar-malkotan etxera,
zuk gurasoak botatze'ituzu
oso neurri eskaxera,
bear bezela ezi itzazu
maixu jatorra bazera.

Uzt.: Nik aurrez aurre esango dizut,
ez naiz aiko atzetikan,
eta gauza au esan biaizut
lenbiziko itzetikan,
pena aundiya mutil oyekin
dadukat biyotzetikan,
lendabiziko erakutsia
bear zuten etxetikan.

UZTAPIDE TA LASARTE
ABALZISKETA-N

(1964-ngo Apirillaren 12-an, Artzai
Onaren igandean) (1)

MEZA ONDOAN, OBISPO JAUNAREN
AURREAN

Uzt.: Nai eta nai ez, kantatuzera
orain gaude beartuak,
agintarian baimena ere
gaude aurretik artuak,
aundi ta txiki, danak dituzte
gaur alkarrekin tratuak,
Obispo Jaunai eskeintze'izkate
beren erriko frutuak.

(Mutil eta neska koxkor bik bildotxa eta gazta eskeñi zizkioten Obispo Jaunari, bertso batzuk esanaz. Urrena Lasarte-k ekin zion kantuari:)

(1) Bertso auek Tolosa-ko Sakramentinoai zor dizkiegu. Milla esker.

Las.: Zorioneko erregaliak
emen dituzte urrean,
gazte maiteak makurturikan
Obispo Jaunan aurrean,
erregaliak sortu dituzte
beren biotz xamurrean,
Obispo Jauna degu berriro
artzai egin bearrean.

Uzt.: Auxe genduan bada, Lasarte,
oraingo emengo gaya,
guk bagendukan or zer zijuan
emendik ikusi-naya,
izan zaitea bada, Lasarte,
gizon prestu ta alaya,
ez al dakizu len bera dala
gure guzion artzaya?

Las.: Ara, Uztapide, erantzuteko
asmoz beterik nenguan,
berialaxe sartu zera zu
arrazoyaren fonduan,
erregaliak eman dizkate
guztizko asmo senduan,
ardi txarrikan ez da izaten
artzai onaren onduan.

Uzt.: Oraingo unian baño geyago
gu ezin giñezke goza,
gauza abek ola ikusi eta
nik artutzen dedan poza!
ikusten dira emen eskeintzen
gazta ederra ta bildotxa,
ori ezta ezer, Abalzisketa-k
eskeñitzen du biotza.

Las.: Biotza emen artu al degu
ai, Manuel, mingañean?
erregaliak sortu leitezke
olako erri bikañean,
nik erantzuna emango dizut
gutziz era apañean,
gazta ona ezta gaizki etortzen
arkumearen gañean.

Uzt.: Ikusten degu nola dagan
plaza guziya betian,
guk nola kanta bear bezela
olako egun batian?
aizia ere ain otza dabil
etxe eder aben tartian,
gure zai txutik eon ez ditezen
laister ixildu gaitian.

Las.: Une txiki bat pasa nai gendun
emen alkartasunean,
itz bikañikan ez da sortuko
gure azkartasunean,
itz orrek beti on egiten dit
neri estuasunean,
erreztasuna ematen dizut,
bukatu nai dezunean.

BAZKAL-ONDOAN

Las.: Nik nere zorra ordaindutzeko
beti izan naiz itxua,
Manuel maite, beste aldetik
agintzen dago maixua,
nik artua det bi edo iru
kantatzeko abixua,
nolabait ere egin bearko da
oraingo pasadizua.

Uzt.: Agindutzia arrazoi dute,
Lasarte, onelakuan,
gu zertarako geran dakizu
ununtz etorritakuan,
etzan naikua lenago pixkat
kantatutzia kanpuan,
emen aixago kantatutzen da
ondo bazkaldutakuan.

Las.: Xuxenak gera asitakuan
gu alkarri erantzuten,
al dan guzia sayatu gabe
iñundik ez gera juten,
arrazoyakin sayo txiki bat
oraintxe entzun nai zuten,
lagun maiteak, jakin nai nuke
ongi bazkaldu dezuten.

Uzt.: Ez al dituzu ikusten emen
dauden kolore gorriyak?
begiratuta ezagun degu
bapo generala jarriyak,
au da eguna eman diguna
Abalzisketa-ko erriyak,
obe genduke eunero egingo
balira apaiz berriyak (1).

Las.: Obe genduke aste guziak
olako egunak balitu,
festak askotan arrotzen gaitu
ta orduan nun kabitu?
emango dedan erantzun-bidez
etzaitezela arritu,
kolor gorriak badira baño
neri etzaizkit gorritu.

(1) Egun artan Meza berria ere emana zan Abalzisketa-n.

Uzt.: Egin itzazu, aizu, Lasarte,
zeure lagunen esanak,
deskuidatutzen bagera iñoiz
izketan ari geranak,
janda're nunbait ezin gorritu
izaten dirade danak,
governatzia alperrik du gaur
zerbait gorritu eztanak.

Las.: Oraintxen ere kantatu dezu
oso bide zuzenian,
olakoxiak esaten jakin
epokak datozenian,
oraindik ere bertso bikañak
badira almazengan,
berdetu egiten naiz ni askotan
governatzen naizenian.

Uzt.: Oraintxen ere eman didazu
oso erantzun ederra,
berez ortako sortua zera
ta obeditu bearra,
batzuk gizena izaten dute
eta zuk dezu giarra,
kolore berde xamarrak baña
badezu naiko indarra.

Las.: Zeuk dakizuna neure igarrian
sayatzen naiz ni lanian,
Manuel maite, zuk jartzen nazu
betiko zer esanian,
bikanxiago nitzan ni ere
len sasoiko nitzanian,
junturetako indarra jua
orain zartu naizenian.

Uzt.: Lenago ere kantatu izan
dizut nik zuri ederrik,
oraintxen ere nere minga
ez al du ortako indarrik?
urdaill erdiya kendu zioten,
eztauka beste okerrik,
orregatikan eztauka orain.
bazkai aundien bearrik.

Las.: Lenago ere zuk olakuak
badizkirazu esanak,
oso arrazoi fundamentuzko
sendo dituzu emanak,
zeuk dakizuna, komeni al da
kolpez esatia danak?
kafia artzian botako'itugu
orain sobratu diranak.

UZTAPIDE TA LASARTE
AMASA-N

1964-ngo Apirillaren 26-ean (1)

MEZA-ONDOAN

Las.: Jarriko al dizkiogu
alkarri puntuak?

Uzt.: nork erantzungo duen
atera kontuak,

Las.: laister bazkaltzeko ditut
nik pentsamentuak,

Uzt.: banekin etziñatela
ziaro tontuak.

Uzt.: Beraz jua nai dezu
laister bazkaltzera?

Las.: ni ez nijua olako
epoka galtzera,

Uzt.: asi baño lenago
aspertu al zera?

Las.: obia izango al naiz
emendik atzera.

(1) Bertso auk Jose Agirre apaiz jaunari zor dizkiogu. Milla esker.

Las.: Pixtu egiten gera
ondo bazkalduta,
Uzt.: gero arratsaldean
bear azaldu-ta,
Las.: gogor jardungo gera
lanari elduta,
Uzt.: orain ez al gabilta
naiko motelduta?

Uzt.: Bertsotarako txarra
baida goiz-partia,
Las.: lanak sarri egiten
bai digu kaltia,
Uzt.: aundiya egin dezu
ori esatia,
Las.: ez al dakizu zer dan
trapua izatia?

Las.: Edozer esaten det nik
kezkarikan gabe,
Uzt.: eta nik egin bear
zure itzen jabe,
Las.: entzuliak geyenak
asperturik daude,
Uzt.: gu ere bada oraintxen
aspertzen gerade.

Uzt.: Arratsalderako utzi
bearko da lana,
Las.: zu're goretu ziñala
negon antzema,
Uzt.: oraindik ez dezu
ikusitzen dana,
Las.: danok egin dezagun
bazkari on bana.

Las.: Sayua akabatzia
ez genduke kalte,
Uzt.: nik arrazoi emango
nizuke, Lasarte,
Las.: luzaroko langintza
guk ez degu maite,
Uzt.: oraingo aski degu ta
bostak alderarte.

ARRATSALDEAN (1)

Uzt.: Emen jendia ikusitzen da
etxe guzia betian,
ai zer eguna daramakigun
Amasa-ko erri maitian!
eguna pasa bear degu guk
umore eder batian,
bertso batzuek kantatzen orain,
Lasarte, asi gaitian.

(1) Arratsalde artan antzerkia izan zan, eta onen
geldi-aldietan kantatu zuten.

Las.: Neu ere zerbait erantzuteko
desiaturikan negon,
geure garaya iritxi da ta
ixilikan ezin egon,
ikusten baitet emen jendia
zergatik bilduta dagon,
anai-arrebak, lendabiziko
Jainkuak arratsalde on.

Uzt.: Asi ezkerro jarraitu bear
zayo nola edo ala,
gure aldetik Lasarte ta nik
egingo degu egiñala,
Amasa-ko ta emen bueltako
jendia ezta makala,
ez nuen uste guri entzutera
oinbeste etorriko zala.

Las.: Ain nekosua eztute izan
Amasa-rako bidia,
nunbait zeukaten jai-aldi oni
erantzuteko idia,
inguru ontako anai-arrebak
geyentxunak emen dia,
al baldin bada gustora uzten
saya gaitezen jendia.

Uzt.: Amasa au da etortzeko ere
oso leku egokiya,
ta bisita bat egitea zun
gaur askok erabakiya,
gure bertso-lan au izaten da
askotan oso txikiya,
baña ezta au bakarrik ere,
or dezute antzerkiya.

Las.: Egokitzen dan guzia emen
gogoz bear degu esan,
orregatikan bildurik dagon
jendiak aditu dezan,
lentxiagotik jakin bagendu
zeñen paraje ona zan,
lenago ere gu bertsuetan
izango giñan Amasa-n.

Uzt.: Amaika bider egiten gendun
guk onerako ametsa,
eta gaur kunpli bearko degu
len egiña zan promesa,
desio gendun aspaldi baña
eztegu izan erreza,
orain penarik aundiña degu
lenago etorri-eza.

Las.: Uste gabeko txokoa degu,
ikustia ezta kalteko,
gaurko eguna goguan artu
baitegu pixka bateko,
onez aurrera ezer askorik
eztaukagu esateko,
ixildu egin bearko degu
berriz agindu arteko.

Uzt.: Lasartek ala agindu du ta
ni ere nagon ixilla,
zergatik emen aurreko aldean
gutxinez badaude milla,
ongi dakigu, oyek ez datoz
gure bertsoaren billa,
gero eingo da beste pixka bat,
antzerkiya asi dedilla.

* * *

Uzt.: Sayo bat egin zangun
puntua jarrita,

Las.: ortarako baigaude
onuntz etorrira,

Uzt.: ixilik egotia
alper alperri-ta, (1)

Las.: lanaren zale ziñala
negon igerrita.

(1) alper-alperri-ta = alper-alperrik da.

Las.: Amasa nola degun
ondo ikusiya,
Uzt.: ez gendun ikusiko
dadukan guziya,
Las.: bertan pasako nuke
nik nere biziya,
Uzt.: gaurko eguna beintzat
ezta itxusiya.

Uzt.: Emen ere urte dana
ezta egiten jai,
Las.: beti ibili bear da
zintzo eta alai,
Uzt.: ez dakit egunero,
bañan gaurkuan bai,
Las.: biyar ere ez genduke
lanikan egin nai.

Las.: Astean sei egun ortxe
dira lanerako,
Uzt.: ta zazpigarrenian
ez naiz aterako,
Las.: etxian egotia da
geure kalterako,
Uzt.: gaur asko ibili biar
aruntz juaterako.

Uzt.: Etxia dadukagu
emendik urruti,
Las.: gauza orren bildurrak
ibiltzen naiz beti,
Uzt.: egin bear deguna:
eldu kotxen bati,
Las.: etzaitezela egon
gauz orren bildurti.

Las.: Kotxerikan ez bada
ni banua oñez,
Uzt.: esan asko egingo du
baña bate eiñ ez,
Las.: norbait errukituko da
ondo itzegiñez,
Uzt.: orduantxen beteko
zera atsegiñez.

Uzt.: Erruki gutxi dago
gaurko egunian,
Las.: guk billatutzen degu
bear degunian,
Uzt.: zartu giñaden baño
gabiltza lanian,
Las.: beti jarraitzen degu
modu txukunian.

Las.: Lasarte baño pixka bat
zu zarrago zera,

Uzt.: ala ere neketan
gaur ere gu gera,

Las.: lana egin bear guk
betiko klasera,

Uzt.: zu etzera atrebitu
txisme au artzera. (1)

Uzt.: Gaur e kastigatua
arkitzen zarrena,

Las.: txisme artzeko etzera
biotan txarrena,

Uzt.: emen ezagutzen da
zein dan alperrena,

Las.: baztarrian utzi zazu
al dan azkarrena.

Las.: Ez al dira kejatuko
or bertso geyegiz?

Uzt.: nik baneuzkan batzuek
ikusiak begiz,

Las.: oraingo aski degu,
azkenian berriz,

Uzt.: ni ixiltzera nua
ta errespeto aundiz.

* * *

(1) Magnetofonoaren mikrofonoa, alegia.

Las.: Amasa aldeko eguna etzaigu
guri aztuko iñoiz ere,
anai-arrebak maite ditugu
emengoak batez ere,
Manuel maite, sayatu gabe
emen ez dago ezer e,
len bezelaxe gure garaya
iritxi da berriz ere.

Uzt.: Egiya da, bai, etorri dala
garaya, nere laguna,
ta berriz ere egin bearko
len esan degun jarduna,
ai zer ederki daramakigun
Amasa-n gaurko eguna,
etzaigu beriala aztuko
emen ikusi deguna.

Las.: Izlari oyek jartzen dituzte
gaur gauzak beren lekuan,
bertsolariak gogor poztutzen
dirade onelakuan,
beti bezela alaitasunez
saya gaitezen kantuan,
guk alegiña egiten degu
iñork agindutakuan.

Uzt.: Makiñatxo bat anai-arreba
bildu gerade batera,
eta, Lasarte, ikusi dana
banijua esatera,
emen egin dan antzerki ori
ez baida gaizki atera,
oraindik ere pixka bateko
badala uste det euskera.

Las.: Antzerki orren alaitasuna
oso izan da sakona,
Euskalerrriak au du beretzat
asko komeni zakona,
gazte jendeak emen egin du
langintza bat oso ona,
gure aurreko jende-taldea
ez da aserre egona.

Uzt.: Ez gaitez izan kuzkurrak eta
ez gaitez izan tristeak,
ni asko poztutzen nau, Lasarte,
gaur emengo albisteak,
zuk badakizu biotza nola
jartzen dun au ikusteak:
nola euskeraz egiten duten
neska ta mutil gazteak.

Las.: Or ikusten da gure euskerak
eztula ordu esturik,
ain errez nola itzegin duten
negon ezin siñisturik,
da oyen bidez gure biotzak
kantatutzeko pixturik,
lagun dayogun al dan artean,
eztu merezi tristurik.

Uzt.: Bai al dakizu zer gauz ederra
degun emen ikusiya?
Euskalerrien erdi erdiyan
etzan festa itxusiya,
oraindik ere eztute emen
beren izkuntza utziya,
pena da nolanaiz utzitzia
amatxok erakutsiya.

Las.: Zuk bide ona artu dezu ta
nola ez diot elduko?
samingarri dan gauza esaten
ez nintzake motelduko,
ibili giñan gure izkuntza
nundik aruntz bialduko,
ostro-berritzen asi da arbola
ta ez da errez galduko.

Uzt.: Galdu dezagun ardura txarra
ta galdu dezagun kezka,
danak itxuraz portatzen dira
emen mutil eta neska,
lastima baña bukatutzera
guaz orain emen pesta,
pixka batian itxoin zazute,
egin bear da zozketa.

Las.: Badakizute zuen onean
geure asmoz nola gabiltzan,
merezi dute oyek laguntza
itxuran nola dabilzan,
zozketa ori ez galdu beintzat
minutu batzun peskisan,
agur, anayak, agur, arrebak,
ta guztiok ondo izan.

ERREZILL-EN BASARRIREN OMENALDIAN

1964-ngo Mayatzaren 17-an (1)

BAZKAL-ONDOAN

Egun onetan bertsolari asko bildu zan Errezill-en: Mitxelena, Lizaso, Uztapide, Zepai, Ondartza, Loidisaletxe, Albizu, Ibarguren, Patxi Larrañaga... Bertso ederrik asko bota zuten, bañan orduan kantatutako guziak ezin jarri noski liburu ontan. Andik eta emendik banaka batzuk aukeratu ditugu, Uztapideri geyentxoan dagozkionak.

Zep.: Etzetit uste iñun dagonik
gaur emen aña jatorri,
bertsua botatzen seme bakoitzak
bildurrik gabe alkarri,
onena zein dan eziñ liteke
alde batera're neurri,
gizon jatorrak biar dituna
Errezillara etorri.

(1) Bertso auek Jesus Gaztañaga apaiz jaunari zor dizkiogu. Milla esker.

Loi.: Atzera beira neguen baño
aurreratu nayan nabil,
jan-eraketik banun naikua,
ez naiz gorputzetik debil,
aundixiaguak dauzkat albuan,
argatikan ari umil,
goiko izarrak an diran arte
bizi dedilla Errezil!

Uzt.: Idiazabal-tik ununtz egin du
Zepai onek birajea,
bere erriya ikusitzian
sendatu zayo ajea,
eta Errezil goratutzeko
izan dezu korajea,
zuri egingo dizutela uste't
urrengo omenajea.

Zep.: Ai, Uztapide, gaurko moduan
sarri etzaitut ikusi,
omenajeko ausentuakin
nerekin etzaitez asi,
ni ez naute zuen graduan
iñun oraindik ikusi,
omenajerik ez egin bañan
burlarik ez det merezi.

Uzt.: Ez nuen uste, Zepai maitia,
nitzala ola zabartu,
beti laguna izan zaitut nik
ta etzaitut nai bazartu,
lenago ere pizkorra ziñan,
orain geyago azkartu,
nik on-ustian esandakua
etzazu burlatzat artu.

Liz.: Bi aiton abek alkarrentzako
badituzte milla txiste,
zer bururapen etorri zaidan
agertu biar det laiste,
urte batzuek juanak arren
etzaite gelditu triste,
urte gutxiko gerade eta
ondo konpondu zaitezte.

Uzt.: Zarrak seguru laster atzena,
eztago seguru aurrik,
bañan etzaigu txartuko guri
daukagun biotz samurrik,
oinbeste anai-arrebari nik
nola kontatu gezurrik?
seguru dakit betiko eztala
emen guretzako lurrik,
baña pekaturikan eztunak
eztu eriotz-bildurrik.

ORAINDAÑOKO LIBURUAK

1. *R. Artola*: SAGARDOAREN GRAZIYA ta beste bertso asko (*Aitua*).
2. *M. Soroa*: GABON, AU OSTATUBAI, ANTON KAIKU. (*Aitua*).
3. *F. Apalategui, S.I.*: EUSKAL MUTILLAK ARMETAN, I.
4. *Pepe Artola*: USTEZ LAGUNA DETAN ta beste bertso asko.
5. *P.M. Urruzuno*: EUSKALERRITIK ZERURA ta beste bertso asko.
6. *Toribio Alzaga*: RAMUNTXXO.
7. *Ramos Azkarate*: GALTZAUNDI ta beste bertso asko.
8. *Antero Apaolaza*: PATXIKO TXERREN.
9. *Bitoriano Iraola*: OROITZAK ta beste ipui asko.
10. *Bertsolariak*: ERREGE EGUNEKO BERTSO SAYOA (1962).
11. *Piarres Larzabal*: BORDAXURI
12. *Bilintx*: BERTSO TA LAN GUZIAK.
13. *Mariano Izeta*: DIRUA GALGARRI.
14. *Piarres Larzabal*: IRU ZIREN.
15. *Bertsolariak*: EZKONTZA GALDUTAKO BERTSOAK, I.
16. *Alfonso M.^o Zabala*: GABON GAU BAT ta beste ipui asko.
17. *Antonio M.^o Labayen*: MALENTXO, ALARGUN!
- 18-19. *Antonio Zavala, S.I.*: TXIRRITA (*Bizitza ta ta bat bateko bertsoak*).
20. *Franzisko Goñi, S.I.*: LURDESKO GERTAE-RAK.

21. *Piarres Larzabal*: HERRIKO BOZAK edo NOR ALKATE.
22. *Bertsolariak*: BERTSOLARIEN TXAPELKETA (30-XII-1962).
23. AIZKOLARIAK ta beste ipui asko.
24. *Fermin Imaz*: BERTSO GUZIAK.
25. *A.P. Iturriaga*: JOLASAK.
26. *Alfonso M.ª Zabala, A. Larraitz, Juan Mir*: PERIYAREN ZALAPARTAK.—Melitona'ren bi senarrak.—Mendibe'tarren larriyak.—Utzi bearkol —Gizon bikañiak.
27. *Bertsolariak*: AZPEITIKO PREMIYOAREN BERTSOAK.
28. *Bizenta A. Moguel*: IPUI ONAK.
29. *Toribio Alzaga*: BURRUNTZIYA.—Bernaiño'ren larriyak.—Txibiribiri.—San Tomas'eko feriya.
30. *Graziano Anduaga*: EGUNSENTIKO TXORIA ta beste bertso asko.
31. *M. Soroa*: BARATZAN.
32. *Mikela Elicegui, Antonio Zavala, S.I.*: PELLO ERROTAREN BIZITZA, bere alabak kontatua.
33. *Mikela Elicegui, Antonio Zavala, S.I.*: PELLO ERROTAK JARRITAKO BERTSOAK.
34. *Piarres Larzabal*: SENPERE-N GERTATUA.
- 35-36. *J. V. de Echagaray*: FESTARA.
37. *Agustin Cardaberaz, S.I.*: EUSKERAREN BERRI ONAK.
38. *Sebastián Salaverría*. NERONEK TIRAKO NIZKIN.
39. *Bertsolariak*. AMAR URTEKO BERTSO-PAPE-RAK.
- 40-41. *Jose Ramon Zubillaga*: LARDASKETA.
42. *Uztapide*: NOIZBAIT.

